

Necessitats d'informació per a inversors i com abordar-les amb el Reporting Integrat. L'experiència de Gas Natural Fenosa

JOSÉ LUIS MORALES GARCÍA

Comissió d'Economia i Sostenibilitat, Col·legi d'Economistes de Catalunya
Spanish Review Committee, International Integrated Reporting Council

Data de recepció: 8/1/2015

Data d'acceptació: 20/5/2015

RESUM

El desenvolupament dels mercats de capitals ha augmentat la demanda d'informació completa que reflecteixi el context econòmic, social i ambiental en el qual operen les organitzacions. Però la informació financera, per si sola, no pot proporcionar tota la competència necessària per donar suport a les decisions d'inversió. Així, els inversors s'enfronten a reptes significatius, ja que assignen fons cap a un futur incert. Cada vegada més els fons busquen no només una rendibilitat econòmica per a les seves inversions, sinó també impactes socials i ambientals positius, i descartar col·locar capital en alternatives que consideren no sostenibles i inacceptables. El 2013, Gas Natural Fenosa va adoptar el Marc Internacional del Reporting Integrat, un enfocament d'informes corporatius que busca comunicar com una empresa crea valor, construint una comprensió més profunda de l'estratègia i un diàleg més ric amb inversors i altres grups interessats, i considerant la connexió entre la informació financera i no financera.

PARAULES CLAU

Reporting Integrat, informe integrat, IIRC, informació financera i no financera, Gas Natural Fenosa.

ABSTRACT

The development of capital markets has increased the demand for complete information reflecting the economic, social and environmental context in which the organization operates. But financial information alone cannot provide all the necessary competence to support investment decisions. Thus, investors are facing significant challenges because they allocate funds towards an uncertain future. More and more funds are seeking not only an economic return of their investments, but also positive social and environmental impact, ruling out placing capital alternatives considered being unsustainable and unacceptable. In 2013, Gas Natural Fenosa adopted the International Integrated Reporting Framework, a corporate report approach that seeks to communicate how a company creates value by building a deeper understanding of strategy and intensifying the dialogue with investors and other stakeholders, and considering the connection between financial and non-financial information.

KEYWORDS

Integrated Reporting, integrated report, IIRC, financial and non-financial, Gas Natural Fenosa.

1. Introducció

L'objectiu d'aquest treball és examinar els principis de presentació d'informes integrats, així com les motivacions de les empreses per a adoptar-los. Utilitzant l'anàlisi de contingut del Marc Internacional del Reporting Integrat, i l'estudi del cas, s'exposa com l'informe integrat de l'empresa Gas Natural Fenosa constitueix un exemple d'una informació concisa en la forma en què l'estratègia, el govern corporatiu, l'acompliment i els plans futurs de l'organització generen valor a curt, mitjà i llarg termini per als inversors.

Les companyies necessiten comunicar les seves mètriques financeres, però també les no financeres, i construir informes més útils per als inversors i pels altres grups interessats. No obstant això, els informes financers de les empreses són, fonamentalment, documents comptables. Aquest tipus de publicacions no constitueixen una adequada eina de comunicació que permeti explicar la història de creació de valor d'una manera general i d'una forma prou atractiva com perquè la gent vulgui llegir-los.

De la mateixa manera, les memòries de sostenibilitat elaborades de manera independent dels informes financers, malgrat que proporcionen informació rellevant per a múltiples grups interessats, és poc probable que siguin d'utilitat per a la presa de decisions des del punt de vista dels inversors. Les dades contingudes en aquests informes de sostenibilitat compten habitualment amb un menor nivell de fiabilitat que els dels informes financers, que solen ser treballats amb un major rigor i sotmesos a processos de verificació o d'auditoria.

Així, l'objectiu de disposar d'informes veritablement integrats, que incloguin de manera connectada totes les qüestions econòmiques, socials, ambientals i de govern corporatiu, podria convertir-se en un mecanisme més eficaç per comunicar la capacitat d'una empresa per crear valor a llarg termini. Al seu torn, les empreses que elaborin informes integrats podrien trobar-se que es tornen més atractives per als inversors a llarg termini.

L'abril del 2009, Gas Natural va llançar una OPA sobre Unión Fenosa, que va conduir a l'assimilació dels actius d'aquesta última companyia i a la comercialització sota el nom unificat de Gas Natural Fenosa. Amb aquesta adquisició, el grup va aconseguir un ambiciós objectiu estratègic: convertir-se en el primer grup integrat de gas i electricitat d'Espanya.

Tant Gas Natural com Unión Fenosa disposaven d'una dilatada experiència en l'elaboració d'informes de sostenibilitat des dels primers anys del segle XXI.

Gas Natural Fenosa cotitza en els índexs de sostenibilitat *Dow Jones Sustainability Index* i *FTSE4Good*, dirigits a inversors socialment responsables i que busquen companyies que compleixin amb estàndards responsables globalment reconeguts.

Cap a l'any 2011, la companyia es va plantejar introduir els aspectes de sostenibilitat en la comunicació amb els inversors. La iniciativa es va comentar amb l'àrea de relacions amb els inversors, qui va acceptar la proposta. Es va decidir anar avançant a poc a poc, començant a assistir a reunions amb l'objectiu de recopilar informació, augmentar el coneixement, comprendre les inquietuds dels inversors i conèixer experiències d'èxit d'altres companyies.

El juliol del 2012, l'assistència a una d'aquestes reunions va permetre descobrir un món nou, amb inversors que gestionen importants volums d'actius, i que va permetre advertir dos perfils d'inversors: els que prioritzen els aspectes financers, i els que concedeixen primacia a les qüestions de sostenibilitat. Encara són pocs, però molt importants, els que presten igual atenció a tots dos.

Posteriorment, una reunió mantinguda amb una de les '*Big Four*' (les quatre grans firmes auditores globals) va indicar el camí a seguir amb les

presentacions davant d'inversors: donar a conèixer com la sostenibilitat podria contribuir a millorar els resultats financers de la companyia.

Després de conèixer el nou marc d'informació integrada globalment acceptat que estava desenvolupant l'*International Integrated Reporting Council* (IIRC), Gas Natural Fenosa va ser plenament conscient de l'impuls que estava adquirint la implementació d'informes integrats per part de les companyies, una eina de comunicació que té com a públic objectiu prioritari els inversors.

A Gas Natural Fenosa es va interioritzar la percepció que s'està produint un canvi de paradigma per part de molts inversors institucionals: primer es miren els aspectes de sostenibilitat, i en segon lloc, els aspectes financers. Sense oblidar que encara són majoria els fons que continuen amb la visió tradicional de preeminència dels aspectes financers.

Es van seguir realitzant trobades amb inversors, tant reunions presencials com per teleconferència. Les direccions de Sostenibilitat i de Relacions amb Inversors assisteixen conjuntament i, com a resultat d'aquestes trobades, es decideix que Gas Natural Fenosa no pot quedar fora d'aquest corrent mundial.

Es va presentar al Conseller Delegat de la companyia un projecte amb l'objectiu d'adoptar el Marc Internacional del Reporting Integrat (<IR>). Prèviament, es va realitzar una anàlisi d'informes ja existents en l'organització (informe de sostenibilitat, informe de govern corporatiu, comptes anuals i informe de gestió), de manera que en la presentació al Conseller Delegat es va incloure la proposta de modificar el contingut de l'informe anual i elaborar un informe integrat seguint el Marc <IR>. El projecte va ser ràpidament acceptat i posat en marxa, liderat per la Direcció general Econòmica i financera de l'empresa.

Experiència positiva destacada. En una de les reunions el fons noruec *The Government Petroleum Fund*, el propòsit del qual és invertir part del gran excedent generat pel sector petroler del país i amb uns 700.000 milions de dòlars sota gestió en aquest any (actualment la xifra és significativament superior), va plantejar qüestions sobre certes controvèrsies sobre drets humans a Llatinoamèrica (el fons compta amb un Consell d'Ètica que va plantejar aquestes controvèrsies). Gas Natural Fenosa posseeix una política de drets humans, que es va exposar davant el Consell d'Ètica, deixant sense fonament les controvèrsies plantejades. A partir d'aquest moment, i en tan sols un any, el fons va passar de tenir un 0,046% del capital de Gas Natural Fenosa (amb un valor de mercat de 60 milions de dòlars) a posseir una participació substancialment més elevada. La política de drets humans amb la qual comptava Gas Natural Fenosa va fer prendre aquesta decisió d'inversió al fons, però sense oblidar que els aspectes financers segueien sent igualment importants.

Durant aquest procés, Gas Natural Fenosa es va plantejar què podria ocórrer si el fons, per alguna altra controvèrsia, pogués decidir sortir del capital de la companyia, i l'impacte que aquesta decisió podria tenir sobre la cotització de les accions.

És evident que els inversors propietaris de les accions d'una companyia poden afectar a la presa de decisions dels directius i, per tant, al valor corporatiu a llarg termini. Una gran proporció del capital en mans d'inversors amb visió massa a curt termini, pot condicionar la presa de decisions amb l'objectiu d'evitar una caiguda de beneficis a curt termini a través de la gestió de beneficis i expectatives. En canvi, els inversors a llarg termini desincentiven aquest tipus de comportaments, erigint-se en supervisors compromesos, i reduint la pressió del curt termini sobre la direcció de l'empresa en la qual participen.

El 2014, en noves reunions davant d'inversors, aquests van donar un canvi d'orientació a aquestes trobades, i van oferir a Gas Natural Fenosa l'oportunitat de prendre la iniciativa, que fos la companyia qui els preguntés com realitzaven les seves anàlisis d'inversió. La companyia va poder fer-ho, per exemple, davant el Cap d'Inversió de Nordea, un altre dels principals fons que consideren la inversió socialment responsable com un factor de creixent importància per a la capacitat de creixement de les companyies, i el procés inversor de les quals se centra a identificar aquelles empreses sobre la base de tendències a llarg termini. Això era un clar indicatiu que Gas Natural Fenosa ja era percebuda com una organització reeixida per als fons institucionals especialitzats en inversió socialment responsable, amb una base sòlida de creixement sostenible i amb un atractiu potencial de creació de valor a llarg termini.

El 2013, Gas Natural Fenosa va adoptar el Marc del Reporting Integrat, un enfocament d'informes corporatius que tracta de presentar els resultats de l'empresa amb una perspectiva holística, més general, considerant els problemes a mitjà i llarg termini, les opinions dels grups interessats, i la relació entre les dades materials financeres i no financeres.

2. Reptes en Inversió Socialment Responsable i en reporting

2.1. El repte de la Inversió Socialment Responsable

Els factors de sostenibilitat, o ASG (ambientals, socials i de govern corporatiu), estan sent utilitzats per les institucions d'inversió per garbellar les empreses que analitzen i per avaluar millor el valor real de les oportunitats de creixement (tant presents com futures) de les companyies.

El punt culminant de la Inversió Socialment Responsable (ISR) està duent a les companyies a una competència cada vegada més gran per captar una part d'aquests fons milionaris, augmentant la qualitat (que no la quantitat) de la informació que proporcionen als inversors, tractant d'evidenciar com la seva aposta per pràctiques de negoci més sostenibles aporten valor i mitiguen els riscos a la companyia. L'objectiu de totes les companyies és el mateix: diferenciar-se dels seus competidors i que la triïn com a inversió.

El gas natural és menys intensiu en carboni que altres combustibles fòssils, per la qual cosa és considerat com una alternativa eficaç per ajudar a reduir les emissions de CO₂. Les companyies del sector es veuran exposades en els pròxims anys a riscos globals com ara una major competència, la volatilitat dels preus, una potencial oposició a la construcció de grans infraestructures i a cada vegada més exigents objectius de reducció d'emissions de CO₂. Aquelles organitzacions que millor sàpiguen gestionar aquests reptes i oportunitats seran les que es veuran recompensades pels inversors en els seus processos de decisió d'assignació del capital.

Gas Natural Fenosa és l'única empresa espanyola, de les incloses en l'anuari '*RobecoSAM Sustainability Yearbook 2014*', que ha rebut el títol d'*Industry Leader*' i el premi '*Gold Class*' en la categoria de '*Gas Utilities*' (tan sols cinc empreses del sector *utilities* han rebut aquesta distinció a tot el món). RobecoSAM és una firma especialitzada en Inversió Sostenible, que forma part del consell del *Dow Jones Sustainability Index* (DJSI), i que avalua anualment les empreses amb millor acompliment en sostenibilitat a escala mundial, reconeixent aquelles amb millors resultats econòmics, socials, ambientals i de govern corporatiu, i que tinguin a més un clar enfocament cap a la creació de valor a llarg termini.

L'anuari es comunica a uns 4.000 inversors globals. Figurar en una posició tan destacada en l'anuari significa per a Gas Natural Fenosa una potenciació de la seva reputació davant aquests inversors i, per tant, reforça el valor de la seva acció. A més del reconeixement de les seves pràctiques ambientals, socials i de govern, cada vegada més analistes, gestors de fons i inversors valoren l'acompliment no financer en les seves decisions d'inversió, amb el que l'estratègia de sostenibilitat de Gas Natural Fenosa ajuda l'empresa a atreure capital i a construir relacions molt arrelades amb els inversors. En essència, disposar de relacions més fortes amb els inversors significa que l'organització gaudeix d'un major suport financer i estabilitat.

Per elaborar l'anuari de sostenibilitat, RobecoSAM envia cada any a determinades empreses un qüestionari d'Avaluació de Sostenibilitat Corporativa. Entre els criteris en què Gas Natural Fenosa va obtenir la màxima puntuació trobem els següents:

- En la Dimensió Econòmica destaca per: la seva política de defensa de la competència, codis de conducta, oportunitats de mercat, gestió del risc de preu, quadres de comandament/sistemes de mesura.
- En la Dimensió Ambiental, va obtenir la màxima puntuació en el sector, destacant: biodiversitat.
- En la Dimensió Social també va aconseguir la màxima puntuació en el sector, destacant: ciutadania corporativa i filantropia, desenvolupament del capital humà, indicadors de pràctiques laborals i drets humans, informació social, atracció i retenció del talent.

2.1.1. L'AUGE DE LA INVERSIÓ SOCIALMENT RESPONSABLE

L'any 2012, el total d'actius sota gestió a Europa ascendia a 15,4 bilions d'euros. L'any 2011, únicament els fons amb criteris d'inversió socialment responsable mantenien sota gestió un total de 6,7 bilions d'euros a Europa, i en ells els grans inversors institucionals representen la pràctica totalitat dels esmentats actius gestionats.

Una tendència destacable és la rellevància creixent de l'activisme accionarial, en el qual els accionistes fan ús del diàleg actiu i dels seus drets polítics en les Juntes Generals d'Accionistes per millorar el comportament ètic, social i ambiental d'una empresa.

Els processos d'anàlisi dels inversors institucionals tendeixen a anar més enllà dels aspectes econòmics. Els *proxy advisors* actuen com a assessors en recomanacions de vot que atenen la necessitat dels inversors institucionals en la identificació de riscos associats amb el govern corporatiu de les societats en les quals participen els seus clients, i en l'elaboració de recomanacions de vot de cara a les juntes generals.

2.2. Nous reptes en informació corporativa

Des de la crisi financera mundial, un gran nombre d'inversors han perdut la confiança en la informació corporativa. Els inversors, cada vegada més escèptics, opinen que els informes integrats proporcionarien una millor explicació de la vinculació entre els riscos de sostenibilitat i l'acompliment de les empreses a llarg termini, i com aquests riscos podrien influir en el model de negoci global de l'empresa.

Una millor informació duu a millors valoracions i, per tant, a una millor presa de decisions d'inversió. Els estats financers actuals estan compostos bàsicament per la situació financera passada. Els inversors necessiten

entendre el model de negoci, l'estratègia, els riscos (inclosos els riscos de sostenibilitat) i el sistema de govern corporatiu. Aquesta comprensió els ajuda a estimar amb la precisió més gran possible la capacitat de l'empresa per crear valor sostenible a curt, mitjà i llarg termini.

L'Informe Anual Integrat 2013 de Gas Natural Fenosa ha estat elaborat en un format més intuïtiu, utilitzant en la seva redacció un llenguatge senzill i fàcil d'entendre que fuig dels tecnicismes, i destaca la informació rellevant de manera que no quedi oculta pels detalls i adapta la informació que conté al que realment fa l'empresa.

3. Procés d'elaboració de l'informe integrat

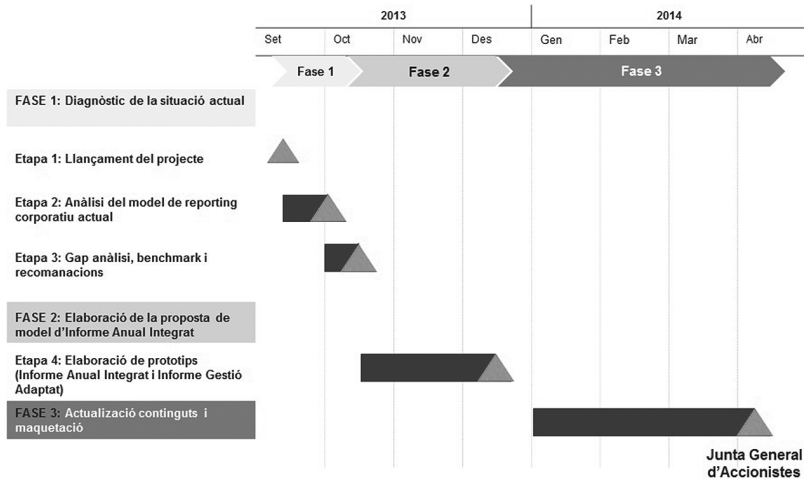
La planificació de l'informe integrat ha de començar a l'inici del cicle del reporting, i establir un calendari que inclogui els terminis de les diferents fases i etapes, així com les dates dels procediments d'aprovació per part del Consell.

Cal fixar instruccions clares per assegurar el bon funcionament del procés d'elaboració de l'informe integrat. Però també s'han de considerar els processos d'elaboració d'informes ja existents, com els estats financers, els informes interns o la memòria de sostenibilitat, amb l'objectiu d'ajustar-se al procés del Reporting Integrat i així evitar duplicitats.

Cas Gas Natural Fenosa

La companyia va establir un grup de treball per a l'informe integrat, encarregat de que la planificació contemplés tots els aspectes del procés d'elaboració, tal com pot observar-se a la figura 1. Per a això es va comptar amb la participació i implicació de diferents Direccions generals: Econòmica i financera, Comunicació i Serveis Jurídics. A més, es va comptar amb la participació en el projecte d'un consultor extern amb experiència en informes integrats.

Com a objectius principals del projecte, la companyia es va marcar obtenir una proposta de contingut per elaborar un informe integrat de menys de 100 pàgines d'extensió, amb la pretensió de substituir per a l'exercici 2013 tots els apartats de l'Informe Anual elaborat fins llavors, excepte els Comptes Anuals i l'Informe de Gestió Consolidats. D'altra banda, també es va establir obtenir una proposta per a un nou contingut per a l'Informe de Gestió, que estigués adaptat a les recomanacions de la CNMV (Comissió Nacional del Mercat de Valors) i, alhora, alineat amb l'enfocament del nou Marc Internacional del Reporting Integrat.

Fuente: Gas Natural Fenosa.

Figura 1. Cronograma del projecte.

4. El marc internacional del Reporting Integrat <IR> a Gas Natural Fenosa

El Reporting Integrat és un fenomen relativament nou al món del reporting corporatiu que ha adquirit un impuls significatiu en els últims deu anys. El programa pilot de l'*International Integrated Reporting Council* (IIRC) va incloure, a partir del 2013, a més de 100 grans empreses multinacionals i més de 40 inversors, i amb l'IIRC definint els inversors com els principals destinataris de l'<IR>.

4.1. Conceptes fonamentals

El Marc Internacional del Reporting Integrat <IR> (el Marc) es basa en tres conceptes fonamentals:

- La creació de valor per a l'organització i per als altres.
- Els sis capitals.
- El procés de creació de valor.

4.1.1. LA CREACIÓ DE VALOR

“La creació de valor és el procés que es tradueix en augments, disminucions o transformacions dels capitals causats per les activitats i la producció de l'organització”. (El Marc Internacional <IR>, glossari).

La creació de valor pot entendre's com el canvi de valor dels capitals al llarg del temps.

Creació de valor és més que el valor financer, per la qual cosa resulta útil per a l'organització entendre com ella i els seus grups interessats perceben el valor. Cal canviar l'habitual forma de pensar únicament en el curt termini financer, i passar a considerar la creació de valor com la variació en el valor de tots els capitals com a conseqüència de les decisions i activitats de l'organització a curt, mitjà i llarg termini.

En el seu Informe Anual Integrat, Gas Natural Fenosa contempla els dos aspectes interrelacionats de creació de valor: (i) valor creat per a la mateixa organització, la qual cosa condueix a rendiments financers per als inversors, i (ii) valor creat per a altres grups interessats i per a la societat en general (figura 2).

Font: Informe Anual Integrat 2013, Gas Natural Fenosa.

Figura 2. Com crea valor Gas Natural Fenosa?

4.1.2. ELS SIS CAPITALS

“En el nucli de l’organització està el seu model de negoci, que es basa en diversos capitals, com insums i, a través de les seves activitats de negoci, els converteix en sortides (productes, serveis, subproductes i residus). Les activitats de l’organització i la seva producció condueixen als resultats en termes d’efectes sobre els capitals. La capacitat del model de negoci per adaptar-se als canvis (per exemple, en la disponibilitat, qualitat i accessibilitat dels insums) pot afectar a la viabilitat a llarg termini de l’organització”. (El Marc Internacional <IR>, paràgraf 2.23)

Els capitals es poden descriure com a recursos i relacions, i no són mútuament excloents, sinó que molt sovint són interdependents uns d’uns altres. A través de les seves activitats, productes i serveis, l’organització té efectes sobre els capitals, que poden ser positius, negatius o tots dos. En el Marc, els sis capitals es classifiquen en:

- **Capital financer.** Fons disponibles per a la producció de béns i la prestació de serveis (com el patrimoni dels accionistes o el flux de caixa generat per operacions d’inversió).
- **Capital industrial.** Els recursos físics tangibles disponibles per a la producció de béns i la prestació de serveis (com equips i infraestructures).
- **Capital intel·lectual.** Recursos intangibles basats en el coneixement i dels quals depenen els avantatges competitius de l’empresa (com la tecnologia, patents, drets d’autor, recerca i desenvolupament, procediments i protocols de l’organització, així com els intangibles associats amb la marca i la reputació de la companyia).
- **Capital humà.** Competències de les persones, com les seves capacitats, habilitats i experiència, la seva motivació, lleialtat i compromís, així com els seus valors ètics i les seves habilitats de lideratge i de col·laboració.
- **Capital social i relacional.** Les relacions amb els grups interessats clau i amb la comunitat, i inclou la confiança i la lleialtat dels clients.
- **Capital natural.** Recursos renovables i no renovables claus per a la producció de béns i serveis (com aigua, terra i minerals). L’activitat de l’organització pot tenir un impacte tant positiu com negatiu en aquesta dimensió de capital.

L’organització no està obligada a utilitzar els capitals segons aquesta classificació que proporciona el Marc, sinó que és lliure de determinar les seves pròpies categories i, si així ho fa, se suggereix que això s’expliqui en l’informe.

D'altra banda, l'estoc de capitals no és fix en el temps, sinó que existeix un flux constant entre els diferents capitals que els augmenten, els redueixen o els transformen. Si, per exemple, Gas Natural Fenosa millora el seu capital humà a través de la formació dels seus empleats, els costos de capacitat reduiran el capital financer.

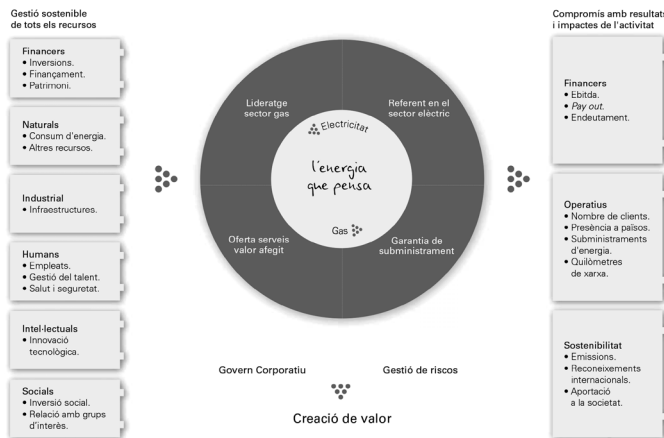
Gas Natural Fenosa, en preparar el seu informe integrat, considera els sis capitals i garanteix d'aquesta manera que cobreix tots els aspectes de la seva història de creació de valor, establint la manera en què l'organització utilitza i afecta els diferents capitals i com es gestionen els diversos intercanvis (figura 3).

4.3.1. EL PROCÉS DE CREACIÓ DE VALOR

“...el valor es crea a través del model de negoci d'una organització, que té entrades de capitals i els transforma a través d'activitats comercials i interaccions per produir productes i resultats que, a curt, mitjà i llarg termini, creen o destrueixen valor per a l'organització, els seus grups interessats, la societat i el medi ambient”. (IIRC, Background Paper for <IR>, Value Creation, pàgina 1)

El Marc emfatitza que el valor no és creat per o dins de l'organització per si sola, sinó que es veu influïda per l'entorn extern, per les relacions de l'organització, i pels capitals que utilitza o afecta.

El procés de creació de valor és dinàmic, per la qual cosa requereix revisions periòdiques dels diferents components i capitals, i com interactuen entre si.

Font: Informe Anual Integrat 2013, Gas Natural Fenosa.

Figura 3. El procés de creació de valor.

4.2. Directrius

El Marc del Reporting Integrat inclou un conjunt de set Directrius (o Principis) sobre les quals se sustenta la preparació d'un informe integrat.

4.2.1. ENFOCAMENT ESTRATÈGIC I ORIENTACIÓ FUTURA

“Un informe integrat haurà de donar una visió de l'estratègia de l'organització, i com es relaciona amb la capacitat de l'organització per crear valor en el curt, mitjà i llarg termini, i l'ús dels capitals i els seus efectes en aquests”. (El Marc Internacional <IR>, pàgina 6)

Els informes corporatius tradicionals es limiten a reflectir dades històriques, malgrat que els grups interessats estan molt més interessats en el futur. Volen saber cap a on va l'empresa, i com hi arribarà. I això té a veure amb l'enfocament estratègic i l'orientació futura.

4.2.2. CONNECTIVITAT DE LA INFORMACIÓ

“Un informe integrat haurà de mostrar una imatge holística de la combinació, interrelació i dependència entre els factors que afecten la capacitat de l'organització per crear valor al llarg del temps”. (El Marc Internacional <IR>, pàgina 6)

Per ser capaç de connectar la informació cal incorporar el pensament integrat a l'organització, com a part d'una cultura de processos de col·laboració i comunicació que travessen les sitges funcionals. Això facilita una comprensió més completa del model de negoci de l'organització, és a dir, el procés pel qual l'organització crea valor.

4.2.3. RELACIONS AMB ELS GRUPS INTERESSATS

“Un informe integrat hauria de donar una visió de la naturalesa i la qualitat de les relacions de l'organització amb els seus grups interessats clau, incloent-hi com i en quina mesura l'organització comprèn, té en compte i respon a les seves necessitats i interessos legítims”. (El Marc Internacional <IR>, pàgina 6)

L'informe integrat està dirigit principalment a accionistes i a proveïdors de capital, encara que pot ser d'utilitat a altres grups interessats, com clients, treballadors, proveïdors i prestadors de serveis especialitzats, autoritats governamentals i de regulació, comunitat local, ONG, i mitjans de comunicació, entre altres.

Les organitzacions tenen la responsabilitat d'operar un negoci sostenible, i els grups interessats plantegen preocupacions i problemes que poden ser abordats en l'informe integrat.

4.2.4. MATERIALITAT

“Un informe integrat haurà de divulgar informació sobre els assumptes que afectin substancialment l'habilitat d'una organització per crear valor en el curt, mitjà i llarg termini”. (El Marc Internacional <IR>, pàgina 6)

Sovint, existeix una desconexió entre la informació que les empreses divulguen als seus grups interessats i les dades que realment impulsen les decisions de gestió i d'inversió. Algunes empreses revelen massa informació, i altres massa poca, molt probablement perquè pot resultar difícil saber quina informació és crítica per al negoci a llarg termini.

Adoptar un enfocament en la materialitat contribueix a evitar la inclusió d'informació irrellevant i detallada. L'informe integrat és un informe d'alt nivell, concís, que conté únicament els assumptes més materials i informació que afecta l'organització i a la seva capacitat de crear valor al llarg del temps. La informació addicional detallada es pot incorporar en informes específics.

L'experiència de Gas Natural Fenosa

Les relacions de Gas Natural Fenosa amb els seus grups interessats i les tendències del sector en matèria de sostenibilitat són dinàmiques i evolucionen de manera permanent. La companyia va realitzar una anàlisi de materialitat, amb base en la versió G4 del GRI (*Global Reporting Initiative*), en el qual es van identificar vint-i-quatre temes rellevants per als seus grups interessats (figura 4), que van ser abordats en l'Informe de Responsabilitat Corporativa 2013, complementant així amb àmplies dades detallades la informació concisa divulgada en l'Informe Integrat.

	Aspecte	Ordre
PR	Etiquetat de productes i serveis	100%
EN	Emissions	83%
EN	Energia	74%
EC	Acompliment econòmic	64%
LA	Seguretat i salut	57%
SO	Corrupció	53%
EN	Aigua	49%
LA	Ocupació	48%
EN	Biodiversitat	48%
SO	Comunitats locals	45%
EC	Proveïdors (locals, compliment ambiental, pràctiques laborals, drets humans i impacte social)	44%
EN	Abocaments i residus	40%
EN	Productes i serveis	38%
PR	Seguretat i salut dels consumidors	38%
LA	Formació i educació	36%
LA	Relacions empresa/treballadors	34%
LA	Diversitat i igualtat	28%
HR	Avaluació operacions amb impacte en drets humans	23%
HR	Llibertat d'associació i convenis col·lectius	19%
EN	Impacte del transport sobre el medi ambient	16%
HR	Pràctiques de seguretat	16%
SO	Mecanismes de gestió de queixes en matèria social	15%
EN	Materials	11%
HR	Mecanismes de gestió de queixes en drets humans	11%

Font: Gas Natural Fenosa.

Figura 4. Anàlisi de Materialitat.

4.2.5. Concisió

“Un informe integrat haurà de ser concís”. (El Marc Internacional <IR> , pàgina 6)

El Reporting Integrat pretén crear informes més curts i que comuniquin millor als inversors com l'empresa genera valor al llarg del temps, tenint en compte una sèrie de factors no financers.

La concisió implica més que el concepte de “el més curt possible”. Implica que la informació ha de ser accessible a través d'una presentació succinta, que ometi la informació irrellevant, i amb una estructura lògica i fàcil de seguir.

4.2.6. FIABILITAT I EXHAUSTIVITAT

“Un informe integrat ha d'incloure totes les qüestions materials, tant positives com negatives, d'una manera equilibrada i sense error material”. (El Marc Internacional <IR>, pàgina 6)

El Reporting Integrat requereix que es presti atenció a les notícies i a l'acompliment bo i dolent. A més, tant els augments com les reduccions importants en el valor dels capitals han de reflectir-se en l'informe.

4.2.7. CONSISTENT I COMPARABLE

“La informació en un informe integrat haurà de ser presentada: (a) de manera que sigui consistent al llarg del temps, (b) de manera que permeti la comparació amb altres organitzacions en la mesura que sigui material per a l'habilitat de l'organització de crear valor al llarg del temps”. (El Marc Internacional <IR>, pàgina 6)

Els inversors necessiten poder comparar les dades al llarg del temps, i entre empreses, per poder distingir els líders dels tardans.

4.3. Continguts

Un informe integrat inclou vuit elements de continguts (àrees d'informació) que estan vinculats entre si. El Marc enumera els continguts en forma de preguntes per oferir flexibilitat a l'hora d'explicar la història de la creació de valor de l'organització. Aquestes preguntes també serveixen com una comprovació de la integritat (és a dir, el seu informe proporciona respostes a cada pregunta?). El Marc ofereix suggeriments sobre la informació que podria ser coberta per cada contingut o àrea d'informació.

Les Directrius han d'aplicar-se per determinar el contingut d'un informe integrat, basat en elements clau que es resumeixen a continuació.

4.3.1. DESCRIPCIÓ DE L'ORGANITZACIÓ I DE L'ENTORN EXTERN

“Què fa l'organització i quines són les circumstàncies en les quals opera?” (El Marc Internacional <IR>, pàgina 6)

4.3.2. GOVERN CORPORATIU

“De quina manera l'estructura de govern corporatiu de l'organització dóna suport a la capacitat de crear valor en el curt, mitjà i llarg termini?” (El Marc Internacional <IR>, pàgina 6)

4.3.3. MODEL DE NEGOCI

“Quin és el model de negoci de l'organització?” (El Marc Internacional <IR>, pàgina 6)

4.3.4. RISCOS I OPORTUNITATS

“Quins són els riscos i les oportunitats específiques que afecten la capacitat de l'organització per crear valor?” (El Marc Internacional <IR>, pàgina 6)

4.3.5. ESTRATÈGIA I ASSIGNACIÓ DE RECURSOS

“D'on ve l'organització, cap a on vol anar, i com pensa arribar-hi?” (El Marc Internacional <IR>, pàgina 6)

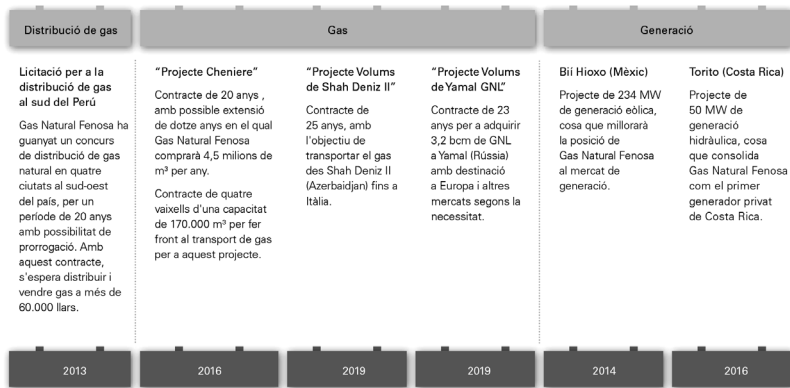
4.3.6. ACOMPLIMENT

“En quina mesura l'organització aconsegueix els seus objectius estratègics i quins són els resultats en termes que tinguin efecte sobre els capitals?” (El Marc Internacional <IR>, pàgina 6)

4.3.7. PERSPECTIVES DE FUTUR

“A quins reptes i incerteses pot enfrontar-se l’organització en desenvolupar la seva estratègia?, i quines són les implicacions potencials per al seu model de negoci i acompliment futur?” (El Marc Internacional <IR>, pàgina 6)

Gas Natural Fenosa ha elaborat el seu informe integrat intensificant l’orientació al futur, i identificant les principals iniciatives a desenvolupar en els pròxims anys (figura 5).

Font: Informe Anual Integrat 2013, Gas Natural Fenosa.

Figura 5. Perspectives de futur.

4.3.8. FONAMENTS DE PRESENTACIÓ

“Com l’organització determina quins aspectes materials inclou en l’informe integrat i com aquests assumptes es quantifiquen o avaluen?” (El Marc Internacional <IR>, pàgina 6)

L'experiència de Gas Natural Fenosa

Els continguts identificats en el Marc Internacional del Reporting Integrat no defineixen una estructura obligatòria per als informes integrats, sinó que únicament es limiten a indicar la informació que ha d'incloure's. D'aquesta manera, l'estructura de l'informe no queda prescrita pel Marc,

sinó que aquesta estructura quedarà determinada en cada cas particular per la història única de creació de valor de l'organització. Existeixen experiències d'informes integrats l'elaboració dels quals s'ha estructurat a l'entorn dels seus objectius estratègics, els capitals o la cadena de valor, entre altres.

L'estructura de l'Informe Anual Integrat 2013 de Gas Natural Fenosa ha estat elaborada a l'entorn dels continguts resumits a la figura 6.

Magnituds bàsiques	Acompliment financer. Acompliment operatiu. Acompliment ambiental i social.
Model de negoci i creació de valor	Cadena de valor del gas i l'electricitat. Garantia de subministrament. Presència al món. Compromisos de Responsabilitat Corporativa com a palanques creadores de valor.
Estratègia	Entorn de mercat. Prioritats estratègiques. Prioritats financeres. Perspectives de futur.
Govern Corporatiu	Model de Govern Corporatiu. Junta General d'Accionistes. Consell d'Administració. Comitè de direcció. Política de remuneració del Consell i del Comitè de Direcció.
Riscos i oportunitats	Model de gestió de riscos. Principals riscos. Principals oportunitats.
Resultado del ejercicio Resultat de l'exercici	Compromís amb els resultats. Orientació al client. Medi ambient. Interès per les persones. Seguretat i salut. Compromís amb la societat. Integrat.

Font: Informe Anual Integrat 2013, Gas Natural Fenosa.

Figura 6. Continguts de l'Informe Anual Integrat 2013 de Gas Natural Fenosa.

5. Conclusions

La Inversió Socialment Responsable és una tendència amb rellevància present i creixent en l'accionariat de Gas Natural Fenosa. La companyia disposa d'un sòlid posicionament en matèria de sostenibilitat, amb presència en els principals índexs especialitzats, com el *Dow Jones Sustainability Index* i el *FTSE4Good*, gràcies a l'avanç i la millora contínua de les diferents Direccions de la companyia en la gestió dels assumptes ambientals, socials i de govern corporatiu. Una informació pública de qualitat, que expliqui com les pràctiques ASG contribueixen a la creació de valor, és clau per atendre les demandes d'aquest tipus d'inversors institucionals.

L'Informe Anual Integrat 2013 representa per a Gas Natural Fenosa un salt qualitatiu en la seva forma de comunicar i enfortir la seva informació financera i de sostenibilitat. A més de ser una demostració de lideratge i

anticipació, col·locant-se entre el grup d'organitzacions pioneres en la presentació d'un informe integrat basat en el Marc Internacional <IR>.

Fins i tot quan es tracta d'una primera edició, com en el cas exposat de Gas Natural Fenosa, l'elaboració d'un informe integrat pot ser un procés relativament senzill si se segueixen les indicacions del Marc i es dedica temps suficient a la planificació prèvia del procés d'elaboració. També serà més fàcil elaborar un informe integrat si el pensament integrat està fixat, almenys en cert grau, en l'organització. Si no és així, això no ha d'impedir iniciar el viatge cap a l'informe integrat, doncs no hi ha dubte que el mateix procés d'elaboració ajuda a trencar les sitges departamentals aïllades i a incorporar el pensament integrat al llarg de tota l'organització.

L'elaboració de l'Informe Integrat 2013 de Gas Natural Fenosa va constituir per a la companyia l'oportunitat de fer valdre els informes ja existents, tant els corresponents a la informació regulada (estats financers consolidats i govern corporatiu) com a la informació no regulada (informe de sostenibilitat).

L'informe integrat també ha suposat un pas més en el compromís de Gas Natural Fenosa amb la innovació, la transparència i la qualitat de la informació corporativa, convertint-se en una potent eina de comunicació amb els inversors (i amb la resta de grups interessats) que permet oferir una visió més completa de l'organització i el seu funcionament, així com mostrar què és el que fa del seu model de negoci el fet diferenciador respecte als seus competidors i, en definitiva, una millor elecció d'inversió.

Referències bibliogràfiques

- CENTRE FOR TOMORROW'S COMPANY (2014) *Tomorrow's Business Success. Using Integrated Reporting to help create value and effectively tell the full story. A guide for Chairmen, CEOs and CFOs*, Londres.
- ECCLES, R.G.; CHENG, B.; SALTZMAN, D. (2010) *The Landscape of Integrated Reporting*. Harvard Business School.
- ECCLES, R.G.; SERAFEIM, G. (2011) *The Role of the Board in Accelerating the Adoption of Integrated Reporting*. Director Notes (The Conference Board).
- ECCLES, R.G.; SERAFEIM, G. (2014) *Corporate and Integrated Reporting: A Functional Perspective*. Harvard Business School Working Paper, n. 14-094, Boston, Massachusetts.
- ECCLES, R.G.; SERAFEIM, G.; RIBOT, S.; KRZUS, M. (2014) *Integrated Reporting at Aegon*. Harvard Business School Case 315-011, Boston, Massachusetts.

- GAS NATURAL FENOSA (2013) *Informe Anual Integrado 2013*, Barcelona.
- INTERNATIONAL INTEGRATED REPORTING COUNCIL (2103) *El Marco Internacional <IR>*, Londres.
- SERAPEIM, G. (2014) *Integrated Reporting and Investor Clientele*. Harvard Business School Working Paper, n. 14-069, Boston, Massachusetts.
- THE INVESTOR RELATIONS SOCIETY (2013) *Integrated reporting: its past, present and future*, Londres.

ACCID

Associació
Catalana de
Comptabilitat i
Direcció

Associació Catalana de Comptabilitat i Direcció

Edif. Col·legi d'Economistes de Catalunya

Pl. - Gal·la Plàcida 32, 4ª planta - 08006 Barcelona

Tel. 93 416 16 04 extensió 2019

info@accid.org - www.accid.org - @Associacio ACCID